

користування: управлінський (операційний, виробничий) аналіз та фінансовий аналіз. Напрямки діяльності підприємств в теперішній час ростуть, зростає і кількість видів аналізу: операційний, інвестиційний, інноваційний, фінансовий. Таким чином, комплексний аналіз господарської діяльності є комплексним управлінським аналізом. Основним об'єктом комплексного управлінського аналізу є підприємство в цілому.

*Охременко К. М., здобувач вищої освіти
Топоркова О. А., к.е.н., доцент
доцент кафедри обліку і оподаткування
Дніпровський національний університет залізничного транспорту
ім. академіка В. Лазаряна
toporkova1975@gmail.com*

АКТУАЛІЗАЦІЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Роль облікової політики для суб'єкта господарювання є дуже важливою, оскільки, по-перше – це обов'язковий елемент організації бухгалтерського обліку, по-друге – це свого роду «страховка» для бухгалтера під час перевірок з боку контролюючих органів. Затверджується облікова політика відповідним розпорядчим документом, перевидавати який щороку не потрібно. Але, за умов регуляторних змін та під дією певних факторів облікову політику необхідно переглядати, що пояснює актуальність обраної теми.

Розробкою облікової політики здебільшого займається бухгалтерська служба (або бухгалтер). Для визначення окремих показників можуть залучатися інші фахівці підприємства. Приміром, для визначення методу оцінки вибуття запасів – матеріально-відповідальні особи.

Окремі елементи облікової політики можуть встановлюватися установчими документами, наприклад, необхідність складання окремого балансу філіями. Встановлена підприємством облікова політика застосовується всіма філіями, представництвами, відділеннями та іншими відокремленими підрозділами незалежно від їх місцезнаходження.

Актуалізацію облікової політики необхідно здійснювати, насамперед, тому, що цього вимагають стандарти бухгалтерського обліку. Враховуючи вимоги П(С)БО 6 зміни до облікової політики необхідно вносити лише за трьох випадків [1]: 1) якщо змінюються статутні вимоги суб'єкта господарювання; 2) якщо зміни забезпечать достовірне відображення подій або операцій у фінансовій звітності суб'єкта господарювання; 3) якщо змінюються вимоги регуляторного органу (Міністерства фінансів України) в частині ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.

Подібні вимоги містить і міжнародний стандарт МСБО 8. Спираючись на [2], підприємство має змінити облікову політику, лише якщо така зміна: 1) вимагається міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ); 2) призводить до того, що фінансова звітність надає достовірну та доречнішу інформацію про вплив операцій, інших подій або умов на фінансовий стан, фінансові результати діяльності чи грошові потоки суб'єкта господарювання.

Будь-який перегляд облікової політики та її актуалізація мають бути обґрунтовані, що зазначається у відповідному розпорядчому документі на внесення таких змін.

Інший нормативний документ, а саме НП(С)БО 1 вимагає розкриття (надання інформації, яка є суттєвою для користувачів) у фінансовій звітності обраної підприємством облікової політики шляхом опису двох моментів: принципів оцінки статей звітності та методів обліку щодо окремих статей звітності [3]. Розкривати положення облікової політики та її зміни необхідно у примітках до річної фінансової звітності. Робити це можна або в описовій формі, або шляхом додавання до фінансової звітності копії розпорядчого документа про облікову політику.

Згідно міжнародним стандартам бухгалтерського обліку у примітках до річної та проміжної звітності у відповідному розділі необхідно зазначити:

- який метод використовується для складання Звіту про рух грошових коштів (альтернативними варіантами, передбаченими МСБО 7 є прямий та непрямий методи);

- яким чином відображаються витрати у фінансовій звітності (альтернативними варіантами, передбаченими МСБО 1 є: або, виходячи з характеру витрат, або з їх функціонального призначення, тобто, за собівартістю продажів);
- як складається Звіт про прибуток або збиток та Звіт про сукупний дохід (альтернативними варіантами, передбаченими МСБО 1 є можливість складання одного документу, або окремо Звіту про прибуток чи збиток та окремо Звіту про сукупний дохід);
- яким чином (згорнуто чи розгорнуто) підприємство подає у фінансовій звітності такі статті: додатні та від'ємні курсові різниці; прибутки та збитки, що виникають за фінансовими інструментами, призначеними для продажу; прибутки та збитки від вибуття довгострокових активів, включаючи інвестиції та операційні активи тощо.

Перегляд облікової політики має певні наслідки для ведення бухгалтерського обліку та розкриття інформації у фінансовій звітності. Так, вплив зміни облікової політики на операції та події минулих періодів відображаються у фінансовій звітності ретроспективно. Це здійснюється шляхом: або корегування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітного року; або повторного надання порівняльної інформації про попередні звітні періоди [1].

У іншому випадку (коли суму корегування нерозподіленого прибутку на початок звітного періоду достовірно визначити неможливо) застосовують перспективний метод. В такому разі, норми переглянутої облікової політики поширюються лише на ті операції та події, які відбуваються після дати внесення таких змін.

Основними нововведеннями регуляторного органу за період 2019-2021 рр., які вимагають актуалізації облікової політики є:

- 1) для суб'єктів господарювання, що ведуть облік за національними стандартами – необхідність відображати на дату балансу довгострокову заборгованість (незалежно від її форми і сутності) за теперішньою

(дисконтованою) вартістю (раніше така вимога розповсюджувалася лише на довгострокові зобов'язання, на які нараховувалися відсотки). Оскільки альтернативи щодо оцінки заборгованості не передбачено, то в обліковій політиці варто прописати саме методику дисконтування.

2) для суб'єктів господарювання, що є платниками ПДВ – необхідність прописати «ПДВ-правила». Мається на увазі, насамперед, порядок включення до складу витрат: нарахованих компенсуючих податкових зобов'язань з ПДВ; сум донарахованих податкових зобов'язань за річним перерахунком; сум ПДВ, не підтверджених зареєстрованою постачальними податковою накладною (після спливу дозволених 1095 днів)

Отже, актуалізація облікової політики відповідно до вимог регуляторів є обов'язковою. Також, доречно удосконалювати облікову політику з урахуванням таких критеріїв, як: економічна доцільність, повнота, неупередженість, відповідність законодавчій базі, раціональність методів бухгалтерського обліку, дотримання цілей компанії та автоматизація бухгалтерського обліку [4, с. 156].

Облікова політика має бути ефективним важелем впливу на стратегію розвитку суб'єкта господарювання, а раціонально організований бухгалтерський облік має стати надійним джерелом неупередженої облікової інформації для потреб менеджменту.

Список використаної літератури

1. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»: наказ Міністерства фінансів України від 28.05.1999 № 137. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0392-99#Text>
2. Про затвердження Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_020#Text

3. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

4. Myronova Yu. Yu. The Role of Accounting Policy in the Enterprise Management System / Yu. Yu. Myronova, I. O. Siroshstan // Економіка і регіон. – 2019. – № 4 (7). – С. 152-157. – DOI 10.26906/eip.2019.4(75).1869

*Пошивалова О.В., к.фіз.-мат.н., доцент,
доцент кафедри статистики,
обліку та економічної інформатики
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара,
м. Дніпро, Україна*

ФОРМУВАННЯ РИЗИКООРІЄНТОВАНОГО АУДИТУ В СИСТЕМІ ЗАКОНОДАВЧИХ ЗМІН

Аудит, як діяльність, пройшов три етапи становлення: підтверджуючий, системно-орієнтований і ризикоорієнтований.

Відповідно до кожного етапу розвитку аудиту, здійснювалися зміни у методиці аудиту. Особливо це стосується такої предметної області аудиту як оцінювання аудиторського ризику. Так, при підтверджуючому аудиті, відбувалося підтвердження достовірності облікових даних – застосування таких методів: зустрічна перевірка, арифметична та логічна перевірка.

При системно-орієнтованому аудиті, аудиторських ризик розглядався як системне явище. Аудит на даному етапі здійснювався вже в системі внутрішнього контролю, при системному підході присутній ризик оцінки не даних бухгалтерського обліку, а лише якості їх отримання. Найбільш відомою моделлю є модель Гордона, яка оцінює системний ризик, що має складові: властивий ризик, ризик контролю, ризик невиявлення [2]. Подібний розрахунок сприяє обґрунтуванню прийнятного рівня аудиторського ризику, але він